

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
Benjamin a Eivissa, tornar a viure

Estils

LA MÀGIA DEL SILENCI
Kanky Tannier practica el silenci des de fa anys als boscos d'Alsàcia. A partir de la seva experiència, el llibre ens condueix pel silenci i l'art de l'escolta.

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Una imatge d'arxiu del filòsof Paul Ricoeur, feta l'any 1990. ZUMAPRESS

Ricoeur: l'hermenèutica de la vida

El filòsof francès va pensar la noció de revelació per fer front als totalitarismes

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Hi ha mons que no s'entenen; es miren amb recel i desconfiança, cadascun d'ells assegurant guardar la veritat i poc amables amb les interpretacions crítiques. Mons fets d'autoritat, opacs i auto-referencials, que enarboren banderes amb paraules grandiloqüents com, per exemple, revelació o raó, amb les que defensar reialmes (religió, filosofia...). I hi ha persones que han volgut nedar entre aquests mons que no s'entenen aconseguint, malgrat tot, construir ponts, aprofundint-hi des de l'escolta oberta, fent-los dialogar. "El meu principal combat -diu Paul Ricoeur-, és contra el concepte autoritari i opac de la revelació i el d'una raó pretesament propietària de si mateixa i transparent. El meu objectiu és conquerir un concepte de revelació i de raó que, sense coincidir mai, puguin, com a mínim, entrar en una dialèctica viva i crear junts quelcom de semblant a una intel·ligència de la fe."

Nascut a França el 1913 en una família protestant i orfe des de ben petit, empresonat cinc anys en un camp de concentració durant l'ocupació alemanya a la Segona Guerra Mundial, ridiculitzat per la incipient generació del maig del 68 (Sartre li deia "capellànet" i alguns alumnes universitaris d'aquell temps de revolta li van posar una paperera per barret) i exiliat als Estats Units poc temps després, Ricoeur no va tenir una vida fàcil, però sí intel·lectualment intensa i

fascinant que es va apagar amb la seva mort als 92 anys, el 2005. Encara avui continuen apareixent alguns dels seus escrits, com la recent traducció al castellà de *Escritos y conferencias 2. Hermenéutica* (Trotta), on el filòsof aprofundeix en la necessitat d'entendre i pensar la noció de revelació (fonament de la religió) i casant, sense sincretismes, fe i raó.

Saber patir

Per aconseguir-ho, destaca una dimensió clau de la revelació: la saviesa. Els temes de la saviesa -escriu ell-són les situacions límit de les que parlava Karl Jaspers, "aquelles situacions on s'enfronta la grandesa i la misèria de l'home: la soledat, la mancança, el patiment i la mort". Com explica, la saviesa exerceix una de les funcions fonamentals de la religió: "la d'unir *ethos* i *kosmos*, ordre de l'obrar i ordre del món". Però, com assenyala, no ho fa demostrant que aquesta conjunció es dona en les coses, ni exigint que es produeixi per l'acció, sinó que "uneix *ethos* i *kosmos* en el lloc mateix de la discordança: en el patiment, més precisament en el patiment injust". Per a Ricoeur, la saviesa "no ensenya com evitar el patiment, ni com negar-lo màgicament, ni com encobrir-lo sota la il·lusió: ensenya com suportar-lo, com patir el patiment".

Lluny, doncs, de les receptes immediates que busquem, especialment en el nostre temps de presses, entreteniments, evasions i teràpies de tot tipus, que anestesien el patiment fent-lo encara més gran. Lluny també de l'elogi d'un sofriment associat a l'ascetisme i la fe, d'una vida fos-

Actualitat
Encara avui segueixen apareixent escrits d'aquest pensador

Amplificat
La seva influència comença a escampar-se a altres religions

ca i trista on la culpa és l'alè de viure. Saber patir no és voler patir, ni tampoc fer veure que no patim, rebutjar-lo. Aquesta saviesa, que és component bàsic de la revelació, ens porta a entendre altres ingredients igual d'essencials i que un dogma estàtic tendeix a marginar per centrar-se en una exclusivitat de lleis i veritats que no poden ser qüestionades. Com diu el filòsof, "pensem massa en una voluntat que se sotmet i no gaire en una imaginació que s'obre", quan en realitat "la imaginació és aquella part de nosaltres mateixos que pot trobar-se amb la revelació, no com una pretensió inacceptable, sinó com una crida no coactiva", on "comprendre's és comprendre's davant del text".

Paraules dels textos sagrats que ens interpel·len en la seva polifonia de formes, on "els himnes, les súplices i les accions de gràcia no són formes marginals del discurs religiós". "Mitjançant la súplica -escriu- les proclamacions d'innocència del just tenen encara com a confident a un Tu a qui dirigir el seu lament". Aquesta transformació del patiment en saber patir que ens ofereix la saviesa de la revelació "és encimbellada pel lirisme de la súplica de la mateixa manera que la narració ho és pel lirisme de la lloança". Per a aquest pensador, "la invocació arriba a la seva màxima puresa, al seu desinterès més gran, quan la súplica, lliure de qualsevol sol·licitud, es converteix en reconeixement".

Revelació inclusiva

La influència de Paul Ricoeur és evident en el camp filosòfic occidental, però també en l'hermenèutica reli-

giosa, especialment en l'àmbit cristià. I comença a escampar-se en altres religions, com per exemple a l'islam. L'islamòleg Rachid Benzine ha elaborat tota una relectura de l'Alcorà a partir de les nocions establertes per el pensador francès. "Dir que Ricoeur m'ha obert a una comprensió inèdita del text alcorànic seria insuficient tenint en compte tota la riquesa que aquest pensament ha aportat a la meua lectura i a la meua comprensió de l'Alcorà", confessa Benzine, que afegeix: "Els seus treballs i les seves propostes per llegir, però sobretot per entendre un text, les regles d'interpretació del qual han estat elaborades durant llargs segles de tradició, m'han fet descobrir nous espais d'escolta d'aquesta Paraula esdevinguda Text. Aquest acompanyament de Ricoeur m'ha permès d'entendre millor com el concepte de revelació esclata en trossos múltiples en el text alcorànic. Aquest es troba imbuït d'una dinàmica revelatòria que desplega un món davant seu i el lector és cridat a habitar-lo".

Una tasca comuna a totes les religions revelades i avui, més que mai, necessària ja que, com va deixar escrit Ricoeur, "el que s'ha d'interpretar en un text és una proposta de món", tenint en compte, sempre, que la revelació "no pot constituir mai un cos de veritats que pugui esgrimir una institució". Per això, recorda, "dissipar l'opacitat massiva del concepte de revelació és també destruir qualsevol forma totalitària d'autoritat que pretengui estar en possessió de la veritat revelada".

OPINIÓ

La missió de Déu

FLAVIA COMPANYY
ESCRITORA

Ja fa dies que es va estrenar la darrera pel·lícula de Darren Aronofsky titulada *Mother!* i moltes també les paraules que s'han escrit al voltant d'aquesta paràbola religiosa que reflexiona sobre el Creador, la Creació i les seves criatures.

En una multitudinària xerrada a Madras (Índia) al desembre de l'any 81, el gran filòsof espiritual Jiddu Krishnamurti, responia el que segueix a la pregunta "Déu existeix o no?". "L'ésser humà té la idea de Déu des del començament dels temps (...) Què és Déu? (...) Déu va crear l'ésser humà o l'ésser humà va crear Déu? Si examinem la qüestió amb deteniment, queda clar que l'ésser humà va crear Déu".

En cas que les paraules de J. Krishnamurti siguin veritat, la idea de Déu torna ara, en una època que gosa començar a dubtar d'ell, com una mena de boomerang. Entenguem aquí boomerang com mirall detallat de la ment i la imaginació humanes.

Es podria interpretar com una venjança del temps, que ara cobra a l'ésser humà la comoditat d'haver-se recolzat en

La idea de Déu torna ara, en una època que gosa començar a dubtar d'ell, com una mena de boomerang

una invenció per tal d'esmoreir la por i la culpa. Però es podria interpretar també, i jo tendeixo a fer-ho així, com la carta d'un naufrag que ha entrevist la destrossa de la seva nau, els perills de l'aïllament provocat per la insolidaritat i la falta de límits. Es podria veure com les pistes que nosaltres mateixos ens hem deixat al camí per poder-lo fer de nou en direcció contrària amb la intenció de començar un cop més, coneixedors de les pedres amb què no hem de tornar a ensopegar.

Des d'aquest punt de vista, els creadors, els petits creadors artístics, serien els encarregats de dur a terme aquesta feina arqueològica de l'advertiment savi i seriós que un dia, ara ja fa molts anys, ens vam fer els éssers humans a nosaltres mateixos mitjançant la creació d'un déu que, en realitat, no és sinó la constatació de la consciència col·lectiva.

GETTY

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet risua velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen.